

БАЯНХОНГОР АЙМАГ ДАХЬ
ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР

ГҮЙЦЭТГЭЛИЙН АУДИТЫН ТАЙЛАН

"ОРОН НУТГИЙН ХӨГЖЛИЙН САНГИЙН 2023 ОНЫ БҮРДҮҮЛЭЛТ,
ЗАРЦУУЛАЛТ, ҮР ДҮН, ҮР НӨЛӨӨ"-Д ХИЙСЭН АУДИТЫН ТАЙЛАН

АУДИТЫН КОД: БНА-2024/25-2-ШТА-ГА

ОНХС-ийн хөрөнгөөр хэрэгжүүлэх төсөл, арга хэмжээний техникийн тодорхойлолт боловсруулах, захиалагчийн хяналт тавих, ажлыг хүлээн авах зэрэгт мэргэжлийн байгууллага оролцохгүй байгаагаас ажлын чанар хангалтгүй, гүйцэтгэл дутуу, хийхгүй орхигдуулах зөрчил арилахгүй байна.

Энэхүү аудитын тайлантай холбоотой нэмэлт
мэдээллийг дараах хаягаар авна уу
Цахим хуудас: www.tailan.audit.mn

Баянхонгор аймаг дахь Төрийн аудитын газрын дарга,
тэргүүлэх аудитор **Б.Мөнхбат**
Утас: 70442584 цахим хуудас: munkhbatb@audit.gov.mn

Аудитын менежер **М.Алтантуяа**
Утас: 70442424 цахим хуудас: alntaniya@audit.gov.mn

Ахлах аудитор **Б.Должмаа**
Утас: : 70442424 цахим хуудас: doljmaab@audit.gov.mn

Аудитор **Д.Цэдэвцэвээн**
Утас: : 70442424 цахим хуудас: tsedevtseveend@audit.gov.mn

Аудитор **С.Цэвээнсүрэн**
Утас: : 70442424 цахим хуудас: tsveensuren@audit.gov.mn

Баянхонгор хот 2024 он

БҮЛЭГ 1

БАЯНХОНГОР АЙМАГТ ОРОН НУТГИЙН ХӨГЖЛИЙН НЭГДСЭН САНГААС ОЛГОХ ОРЛОГЫН ШИЛЖҮҮЛГИЙГ БАТАЛСАН ХУВААРИЙН ДАГУУ ОЛГООГҮЙ БАЙНА.

1.1. ОНХНС-аас Баянхонгор аймгийн ОНХС-д 15,405.3 сая төгрөгийн санхүүжилт олгохоор батлагдсанаас 15,192.4 сая төгрөгийн санхүүжилт олгож, 212.9 сая төгрөгийн санхүүжилт дутуу хуваарилсан, орлогын шилжүүлгийг баталсан боловч хуваарийн дагуу олгоогүй байна.

1.1.2. Монгол улсын 2023 оны төсвийн тухай хуульд улсын төсвөөс Баянхонгор аймагт ОНХНС-аас олгох орлогын шилжүүлгийг 12,601.5 сая төгрөгөөр баталсан байна.

Ашигт малтмалын нөөц ашигласны төлбөрийн орлогын гүйцэтгэл нэмэгдсэнтэй холбоотойгоор Монгол улсын 2023 оны төсвийн тухай хуульд 2023 оны 06 дугаар сарын 16-ны өдөр нэмэлт өөрчлөлт оруулж, Баянхонгор аймагт ОНХНС-аас олгох орлогын шилжүүлгийг 2,803.8 сая төгрөгөөр нэмэгдүүлэн, 15,405.3 сая төгрөгийг олгохоор хуульчилсан байна.

Хүснэгт 1. ОНХНС-аас олгохоор баталсан дүн (сая.төг)

№	Эх үүсвэр	Анхны төлөвлөгөө	Нэмж тодотгосон	Хувь
1	Ашигт малтмалын нөөц ашигласны төлбөр	9,666.0	12,469.8	80.9
2	Газрын тосны ашигласны төлбөр	647.2	647.2	4.2
3	Ашигт хайгуулын зөвшөөрөл малтмалын тусгай	194.7	194.7	1.3
4	Ашигт ашиглалтын зөвшөөрөл малтмалын тусгай	1,136.4	1,136.4	7.4
5	Олон улсын төсөл хөтөлбөрөөс ОНХС-д урмашуулал төсөл сумдын олгох	957.2	957.2	6.2
ДҮН:		12,601.5	15,405.3	100.0

ОНХНС-аас олгохоор баталсан дүн

Эх сурвалж: Монгол улсын 2023 оны төсвийн тухай, хуулийн нэмэлт өөрчлөлт, Сангийн сайдын тушаалууд

1.1.3. Баянхонгор аймгийн ОНХС-аас сумдын ОНХС-д олгох орлогын шилжүүлгийг баталсан хуваарийн дагуу олгосон байна.

Засгийн газрын 2017 оны 230 дугаар тогтоолоор ОНХС-аас олгох орлогын шилжүүлгийг тооцох аргачлалаар сумдад хөрөнгийг хуваарилсан бол олон улсын байгууллагын төсөл, хөтөлбөрөөс олгох урамшуулал нь гүйцэтгэлийн үнэлгээгээр, ашигт малтмалын хайгуулын болон ашиглалтын тусгай зөвшөөрлийн орлого нь тухайн сумын ОНХС-ийн үйл ажиллагаа, тухайн нутагт байрлах тусгай зөвшөөрлөөс хамаарч харилцан адилгүй хуваарилагдсан байна.

Улсын хэмжээнд жилийн эцэст ашигт малтмалын нөөц ашигласны төлбөр тасарснаас шалтгаалж санхүүжилт 212.9 сая төгрөгөөр дутуу ирсэн тул сумдад олгох улсын төсвөөс олгосон орлогын шилжүүлгийг 175.1 сая, ОНХНС-ийн ашигт малтмалын хайгуулын тусгай зөвшөөрлийн төлбөрийг 3 суманд 37.8 сая төгрөгөөр дутуу олгожээ.

Баянхонгор аймагт хуваарилагдсан 15,405.3 сая төгрөгийг аймаг, сумдад дараах байдлаар хуваарилжээ.

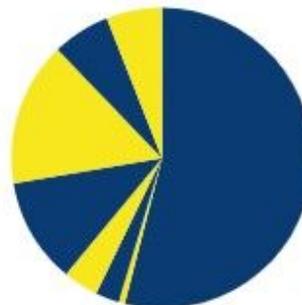
- Аймагийн ОНХС-д хуваарилсан хөрөнгө (45.91%)
- 20 сумын ОНХС-д хуваарилсан хөрөнгө (54.09%)

1.1.4. Баянхонгор аймаг, сумын ОНХС-ийн эх үүсвэрийг хуульд заасны дагуу төлөвлөхдөө хандивыг өндрөөр тооцсон, жилийн дундуур нэмж тодотгон төлөвлөсөн нь орлого тасрах гол шалтгаан болжээ.

Хүснэгт 2. ОНХС-ийн хөрөнгийн эх үүсвэр (сая.төг)

№	Орлогын нэр төрөл	Төлөвлөгөө	Эзлэх хувь
1	ОНХС болон улсын төсвөөс олгосон орлогын шилжүүлэг	13,631.4	54.0
2	Ашигт малтмалын хайгуулын тусгай зөвшөөрлийн төлбөр 100% /ГТХ-ийн 60.2.7/	171.9	0.7
3	Ашигт малтмалын хайгуулын тусгай зөвшөөрлийн төлбөр 50% /ГТХ-ийн 60.2.7/	644.8	2.6
4	"Тогтвортой амьжиргаа - 3" төслийн урамшуулал	957.2	3.8
5	ИТХ-ын тогтоолоор баталсан ОНХС-ийн өмнөх оны үлдэгдэл	2,855.3	11.2
6	Дотоод гадаадын хандив тусламж, ОУБ-ын төсөл хөтөлбөрөөс олгох урамшуулал, дэмжлэг	3,914.8	15.5
7	Малын тоо толгойн татвар	1,566.1	6.2
8	Бусад орлого	1,510.7	6.0
	ДҮН:	25,252.2	100.0

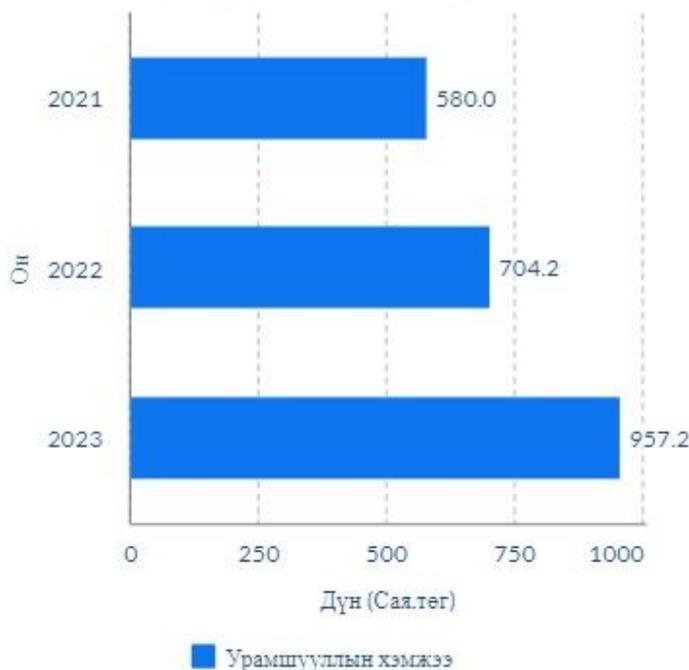
ОНХС-ийн хөрөнгийн эх үүсвэр (хувиар)

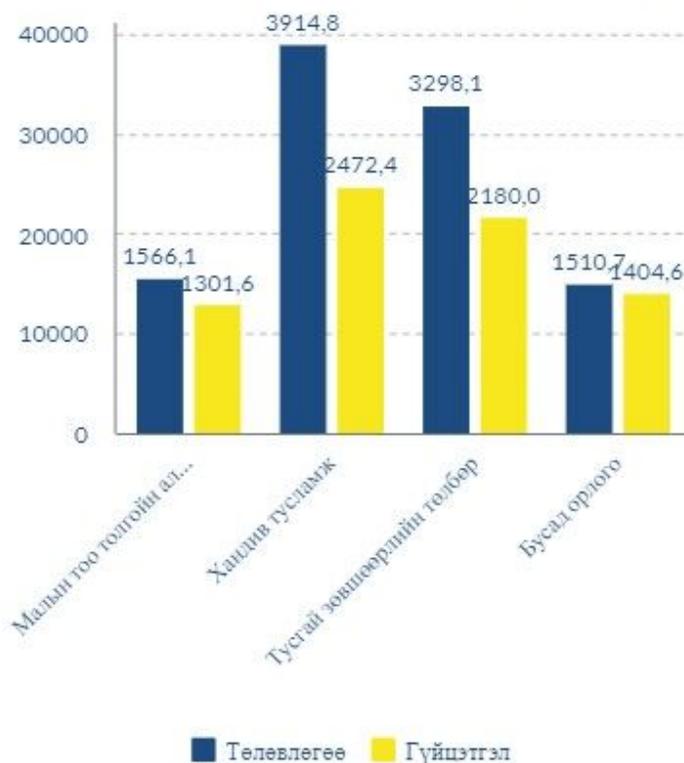
- Улсын төсвөөс олгосон санхүүжилт (53.98%)
- Ашигт малтмалын хайгуулын тусгай зөвшөөрлийн төлбөр...
- Ашигт малтмалын хайгуулын тусгай зөвшөөрлийн төлбөр...
- "Тогтвортой амьжиргаа - 3" төслийн урамшуулал (3.79%)
- ОНХС-ын өмнөх оны үлдэгдэл (11.31%)
- Дотоод гадаадын хандив тусламж, ОУБ-ын төсөл хөтөлбөр...
- Малын тоо толгойн албан татвар (6.2%)
- Бусад орлого (5.98%)

Эх сурвалж: Баянхонгор аймаг, сумдын ИТХ-ын тогтоолууд

"Тогтвортой амьжиргаа - 3" төслөөс сумдад өгсөн урамшууллын дүн (Сүүлийн 3 жилд)

ОНХС-ийн орлогын биелэлт (сая.төг)

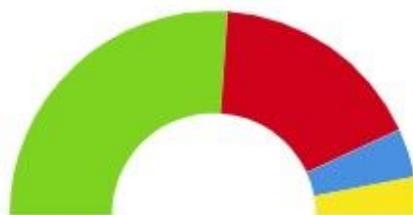
1.2. Иргэдийн санал аваагүй төсөл, арга хэмжээг ОНХС-ийн хөрөнгөөр хэрэгжүүлэхээр баталдаг зөрчил бүрэн арилахгүй байна.

1.2.1. Цахим технологийг ашиглан "Тогтвортой амжиргаа - 3" төслийн хүрээнд бий болсон санал өгөх аппликейшнийг иргэд ашиглаж санал өгч байгаа боловч иргэний оруулсан санал бусад иргэдэд харагдахгүй байгаагаас иргэний санал дэмжигдэхгүй, хүртээмжтэй байдлаар эрэмбэлээгүйгээс 37 иргэний 1,350.3 сая төгрөгийн санал дэмжигдээгүй байна.

Та ОНХС-ийн талаарх хууль, тогтоомж, журмыг судалж үзсэн үү?

ОНХС-ийн талаар та хэр мэдээлэлтэй вэ?

Та 2023 онд ОНХС-ийн хөрөнгөөр хэрэгжүүлэх төсөл, арга хэмжээнд саналаа өгсөн үү?

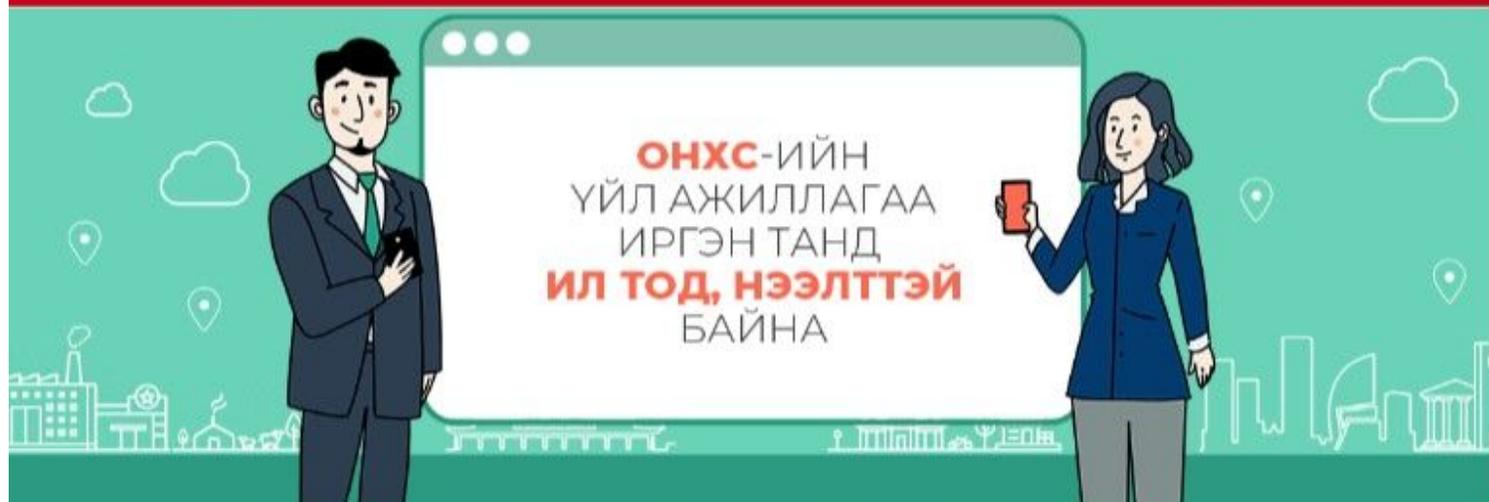

Тийм (48.6%)
Үгүй (45.35%)
(6.06%)

Хангалттай (52.14%)
Хангалтгүй (34.12%)
Мэдэхгүй (7.68%)
(6.06%)

Тийм (63.81%)
Үгүй (30.13%)
(6.06%)

Иргэд, олон нийтээс ОНХС-ийн аппликейшн, удирдлагын мэдээллийн системээр дамжуулан ОНХС-ийн хөрөнгөөр хэрэгжүүлэх төсөл, арга хэмжээний саналыг авсан ба сумдын багийн Засаг дарга нар хөрөнгө оруулалт, хөтөлбөр, төсөл арга хэмжээ, тэдгээрийг хэрэгжүүлэх дараалал, арга замын талаар баг, хорооны иргэдийн дунд олон нийтийн нээлттэй санал асуулгыг явуулж, аймгийн дүнгээр нийт 90,373 иргэнээс санал авсан байна.

1.2.2. Хөгжлийн бодлого төлөвлөлт, түүний удирдлагын тухай хууль, Төсвийн тухай хууль, Сангийн сайдын 2018 оны 228 дугаар тушаалаар баталсан "Орон нутгийн хөгжлийн сангийн үйл ажиллагааны журам", Сангийн сайдын 2012 оны 244 дүгээр тушаалаар баталсан "Орон нутгийн төсвийн төсөл боловсруулах журам"-ын холбогдох заалтуудыг үндэслэн аймаг, сумын ОНХС-ийн хөрөнгөөр хэрэгжүүлэх төсөл, арга хэмжээг төлөвлөхдөө орон нутгийн хөгжлийн бодлого, тэргүүлэх чиглэлтэй уялдуулан баталсан байна.

1.2.3. Баянхонгор сумын ОНХС-ийн хөрөнгөөр хийгдэх 1 төсөл, арга хэмжээг Төсвийн тухай хууль, барилгын төсөв зохиох дүрмийг зөрчиж төлөвлөсөн байна.

Танай орон нутгийн иргэдийн нэн тэргүүний хэрэгцээ шаардлагад нийцсэн ажлыг ОНХС-ийн хөрөнгөөр гүйцэтгэж байна уу?

■ Тийм (37.81%) ■ Үгүй (3.55%) ■ Зарим нь (52.58%)
■ (6.06%)

ОНХС-ийн 2023 онд баталсан хөрөнгөөр хэрэгжүүлсэн бүтээн байгуулалтууд нь орон нутгийн хөгжлийг дэмжсэн үр дүнтэй ажил болсон уу?

■ Сайн (39%) ■ Тийм (48.89%) ■ Үгүй (6.06%)
■ (6.06%)

Дээрх санал асуулгаас харахад иргэдийн ОНХС-ийн хөрөнгөөр хэрэгжүүлж байгаа төсөл, арга хэмжээний талаарх мэдлэг, хяналт нэмэгдсэн байна.

1.2.4. Аймгийн ОНХС-ийн хөрөнгөөр төсөвт байгууллагуудын урсгал зардал, тоног төхөөрөмж авах төсөл арга хэмжээг баталж, хууль, тогтоомжийг зөрчсөн байна.

2023 онд Баянхонгор аймгийн ОНХС-ийн хөрөнгөөр 9,224.7 сая төгрөгийн 90 төсөл, арга хэмжээг санхүүжүүлсэн байна.

Дэд бүтцийг сайжруулахад 2,084.1 сая.төг

Иргэдийн эрүүл мэндийг хамгаалах, боловсрол, соёлын арга хэмжээнд 5,198.9 сая.төг

Орчны тохижилт, ногоон байгууламжийг сайжруулахад 976.8 сая.төг

Ундны усан хангамж сайжруулахад 156.5 сая.төг

ТЭЗҮ, Зураг төсөв боловсруулахад 171.6 сая.төг

Ажлын байр бий болгоход 369.3 сая.төг

2023 онд сумдын хэмжээнд ОНХС-ийн хөрөнгөөр 11,716.2 сая төгрөгийн 432 төсөл, арга хэмжээг санхүүжүүлсэн байна.

Дэд бүтцийг сайжруулахад 2,437.1 сая.төг

Иргэдийн эрүүл мэндийг хамгаалах, боловсрол, соёлын арга хэмжээнд 2,861.6 сая.төг

Орчны тохижилт, ногоон байгууламжийг сайжруулахад 2,174.8 сая.төг

Журамд заасан бусад чиг үүргийн 2,933.6 сая.төг

БҮЛЭГ 2

САНГИЙН ХӨРӨНГӨӨР ХЭРЭГЖҮҮЛЭХ ТӨСӨЛ, АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ТЕХНИКИЙН ТОДОРХОЙЛОЛТЫГ МЭРГЭЖЛИЙН БАЙГУУЛЛАГААР ХЯНУУЛААГҮЙ, ХИЙХ АЖЛЫГ НАРИЙВЧЛАН БОЛОВСРУУЛААГҮЙ, БАГЦ АРГА ХЭМЖЭЭ НЭРИЙН ДОР ТӨСӨВТ ӨРТГИЙГ НЭГТГЭН ГАРГАСАН НЬ АУДИТ ХИЙЖ, ДҮГНЭЛТ ГАРГАХАД ТӨВӨГТЭЙ БАЙДЛЫГ ҮҮСГЭЖ БАЙНА.

2.1. ОНХС-ийн хөрөнгөөр хэрэгжүүлсэн төсөл, арга хэмжээнд худалдан авах ажиллагааг ТБОНӨХБАҮХАТ хуулийг зөрчин зохион байгуулсан байна.

2.1.1. Баянхонгор аймаг, сумын хэмжээнд 2023 онд шинээр хэрэгжих 20,545.7 сая төгрөгийн 438 төсөл, арга хэмжээний худалдан авах ажиллагааг зохион байгуулахаас 10,797.7 сая төгрөгийн 53 төсөл, арга хэмжээний гүйцэтгэгчийг нээлттэй тендер шалгаруулалтаар, 4,307.4 сая төгрөгийн 84 төсөл, арга хэмжээг харьцуулалтын аргаар шалгаруулж, 5,349.7 сая төгрөгийн 298 төсөл, арга хэмжээнд шууд гэрээ байгуулж, Богд сум 91.0 сая төгрөгийн 3 төсөл, арга хэмжээнд худалдан авах ажиллагаа зохион байгуулалгүй шууд худалдан авалт хийсэн байна.

Баянхонгор аймаг, сумдын ОНХС-ийн хөрөнгөөр хэрэгжүүлсэн төсөл, арга хэмжээний гүйцэтгэлийг шалгахад дараах нийтлэг зөрчил байна. Үүнд:

- Санхүүжилтийг олгосон байхад ажлыг дутуу, чанаргүй гүйцэтгэсэн
- Гэрээний үнийн дүнгээс илүү санхүүжилт олгосон
- Санхүүжилтийг авсан атлаа ажлыг гүйцэтгээгүй
- Гэрээг дүгнэж, ажлаа хүлээлгэн өгсний дараа санхүүжилтийг олгохоор гэрээнд заасныг баримтлаагүй
- Сангийн хөрөнгийг зориулалт бусаар зарцуулсан

ОНХС-ийн гүйцэтгэлтэй холбоотой нийтлэг зөрчлүүд нь ОНХС-ийн хөрөнгөөр санхүүжүүлэх хөрөнгө оруулалт, хөтөлбөр, төсөл, арга хэмжээг Сангийн сайдын 2023 оны 278 дугаар тушаалаар шинэчлэн баталсан "Төсвийн хөрөнгө оруулалтаар хэрэгжүүлэх төсөл, арга хэмжээг төлөвлөх, санхүүжүүлэх, хянах, тайлагнах журам"-д зааснаар захиалагч байгууллагын хүсэлтийн дагуу аймаг, нийслэлийн хөрөнгө оруулалт, хөгжлийн бодлого, төлөвлөлтийн асуудал хариуцсан нэгж, сум, дүүргийн хөрөнгө оруулалт, хөгжлийн бодлого, төлөвлөлтийн асуудал хариуцсан албан тушаалтан нь бодит гүйцэтгэлд үндэслэн санхүүжилтийн эрхийг олгоно" гэсэн заалтыг мөрдөж ажиллаагүйтэй холбоотой байна.

2.2. Баянхонгор аймгийн ОНХС-ийн хөрөнгөөр хэрэгжүүлэхээр баталсан төсөл, арга хэмжээнээс сумдад эрх шилжүүлэн хэрэгжүүлсэн төсөл, арга хэмжээний үр дүн хангалтгүй байна.

2.2.1. Баянхонгор аймгийн ОНХС-ийн хөрөнгөөр хэрэгжүүлэхээр баталсан төсөл, арга хэмжээнээс аймгийн Засаг даргын 14 удаагийн захирамжаар 2,025.9 сая төгрөгийн 39 төсөл, арга хэмжээг сумдад эрх шилжүүлж, эрх шилжүүлсэн төсөл, арга хэмжээнд хяналт тавьж ажиллахыг аймгийн ЗДТГ-ын ХБТХОХ-г даалгасан байхад хяналтыг хэрэгжүүлэн ажиллаагүйгээс 2 төсөл, хөтөлбөрийн үр дүн хангалтгүй байна.

Та ОНХС-ийн хөрөнгөөр хийгдсэн ажлын гүйцэтгэл, чанарт ямар үнэлгээ өгөх вэ?

Та ОНХС-ийн санхүүжилтээр бий болсон хөрөнгийн ашиглалтад ямар үнэлгээ өгөх вэ?

■ Сайн (29.69%) ■ Дунд (50.66%) ■ Хангалтгүй (6.35%)
■ Мэдэхгүй (7.24%) ■ (6.06%)

■ Сайн (30.87%) ■ Дунд (51.11%) ■ Хангалтгүй (4.28%)
■ Мэдэхгүй (7.68%) ■ (6.06%)

ОНХС-ИЙН ХӨРӨНГӨӨР 2023 ОНД АЙМАГ, СУМД ХЭРЭГЖҮҮЛСЭН ТӨСӨЛ,
АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ САЙН ЖИШЭЭ

БАЯНХОНГОР АЙМАГ

Баянхонгор аймгийн ОНХС-ийн хөрөнгө оруулалтаар цахилгааны эх үүсвэрийн чадлыг 6кВт-10кВт-д шилжүүлэхэд шаардлагатай 26 трансформаторийг байршуулах ажил хийгдэж байгаа бөгөөд тус ажлын үр дүнд аймагт амьдарч байгаа иргэдийн цахилгааны баталгаат эх үүсвэрийг хангах

БАЯНХОНГОР СУМ

"Хог хаягдлыг бууруулах Эко кэйш машиныг худалдан авах" төсөл, арга хэмжээнд 20.0 сая төгрөг зарцуулсан бөгөөд Баянхонгор сумд байрлуулж хог хаягдлыг худалдан авах боломжтой болсон. Тус машин нь Монос, Витафит, Таван богд групп, Green gate, Pepsi, MCS, "Сүү" ХХК, АПУ, Хужирт зэрэг компаниудын бүтээгдэхүүний саван дээрх QR кодыг уншуулах боломжтой.

ГАЛУУТ СУМ

"Стандартын шаардлага хангасан халуун ус, нийтийн 00 барих" төсөл, арга хэмжээнд 147.0 сая төгрөг зарцуулсан бөгөөд сумын ард иргэд эрүүл ахуйн шаардлагад нийцсэн орчинд үйлчлүүлэх боломж бүрдэхийн зэрэгцээ ажлын байрыг бий болгосон.

ЗАГ СУМ

Заг сумын ОНХС-ийн хөрөнгөөр 19.8 сая төгрөгөөр Соёлын төвд байгаль, амьтны музейтэй болох ажлыг хийж гүйцэтгэсэнээр иргэд, хүүхэд багачуудын соёлын мэдлэг дээшилж, орлого нэмэгдэх боломжтой болсон.

ЖАРГАЛАНТ СУМ

- Жаргалант сумын ОНХС-ийн хөрөнгөөр 10.0 сая төгрөгөөр "Халуун усны барилга" засварласан.
- Албан хаагчдын оролцоотойгоор 2 ширхэг "Эрэн хайх аврах салбарын автомашины граж"-ийг 20.0 сая төгрөгөөр барьсан.

ХҮРЭЭМАРАЛ СУМ

Хүрээмарал сумын ОНХС-ийн хөрөнгөөр Энергийн төвийг түшиглэж аялал жуулчлалыг хөгжүүлэх арга хэмжээнд 59.0 сая төгрөгөөр жуулчны баазыг барьснаар цаашид аялал жуулчлал хөгжиж, орон нутгийн орлого нэмэгдэх боломж бүрдсэн.

БАЯНЦАГААН СУМ

Баянцагаан сумын ОНХС-ийн хөрөнгөөр хийгдсэн "4, 5 дугаар багийн төв барих" төсөл, арга хэмжээнд 300.0 сая төгрөг зарцуулсан бөгөөд багийн төв болон ахмадын өргөөг нэг дор шийдсэн, ариун цэврийн байгууламж, дэд бүтэц нь орчин үеийн стандартад нийцсэн нь сумд хэрэгжсэн сайн жишээ болсон байна.

2.2.2. Сангийн хөрөнгөөр хэрэгжүүлсэн зарим төсөл, арга хэмжээг олон жил дамжин хэрэгжихээр баталсан, цаашид хэрхэн ашиглах талаар журам боловсруулаагүй байна.

2.3. ОНХС-ийн хөрөнгөөр санхүүжүүлсэн мод, суулгац тарих ажлын усалгааны асуудлыг бүрэн шийдээгүйгээс ургалтын байдал хангалтгүй байна.

2.3.1. ОНХС-ийн хөрөнгөөр бий болсон 273.8 сая төгрөгийн 6 нэр төрлийн хөрөнгийг ашиглаагүй байгаа нь төсвийн үр ашгийг бууруулж байна.

2.3.2. Аймаг, сумдын ОНХС-ийн хөрөнгөөс "Орчны тохижилт, ногоон байгууламж, байгаль орчныг хамгаалах" чиг үүргийн хүрээнд Баянхонгор аймгийн хэмжээнд нийт 3,151.5 сая төгрөгийн 130 төсөл, арга хэмжээ хэрэгжсэн боловч мэргэжлийн болон эзэмшигч байгууллагын хадгалалт, хамгаалалт хангалтгүй байна.

Монгол улсын ерөнхийлөгчийн 2010 оны 04 дүгээр сарын 14-ний өдрийн "Мод тарих үндэсний өдөр зарлах тухай" 63 дугаар зарлиг, 2021 оны 10 дугаар сарын 04-ний өдрийн "Засгийн газарт чиглэл өгөх тухай" 58 дугаар зарлиг, Байгаль орчныг хамгаалах тухай хуулийн 31 дүгээр зүйлийн 31.2 дахь заалт, аймгийн Засаг даргын 2023 оны А/252, А/537 дугаар захирамжийн дагуу "Тэрбум мод" үндэсний хөдөлгөөний хүрээнд ногоон байгууламжийг нэмэгдүүлэх зорилгоор мод, суулгац тарих ажлыг хийж гүйцэтгэсэн байна.

БҮЛЭГ 3

АЙМАГ, СУМДЫН ИТХ, ЗДТГ-УУД ОРОН НУТГИЙН ХӨГЖЛИЙН САНГИЙН ХӨРӨНГИЙН ЗАРЦУУЛАЛТАД ХЯНАЛТЫГ ТАВЬЖ, ТАЙЛАГНАХ ҮҮРГЭЭ ХЭРЭГЖҮҮЛЭЭГҮЙ БАЙНА.

3.1. ОНХС-ийн үйл ажиллагаанд бүх шатны ИТХ-аас төсөл, арга хэмжээний хяналтыг бүрэн хэрэгжүүлээгүй байна.

3.1.1. ОНХС-ийн хөрөнгөөр хэрэгжиж буй хөрөнгө оруулалт, хөтөлбөр, төсөл, арга хэмжээний хэрэгжилтэд Санхүүгийн хяналт, дотоод аудитын алба 4 сумын ОНХС-ийн үйл ажиллагаанд хяналт хийсэн бол Аймгийн ИТХ болон 10 сумын ИТХ хяналтыг хэрэгжүүлээгүй байна.

3.1.2. Сумдад эрх шилжүүлсэн болон сумын ОНХС-ийн хөрөнгөөр хэрэгжүүлэхээр баталсан төсөл, арга хэмжээнд захиалагчийн хяналт хэрэгжүүлэхдээ мэргэжлийн байгууллагаар хянуулаагүйгээс хяналтын үр дүн хангалтгүй байна.

Малын тоо толгойн албан татварын орлогын эх үүсвэрээр сумууд малын үүлдэр, угсааг сайжруулах чиглэлээр мал амьтан худалдан авч байгаа хэдий ч аудитаар гарал, үүслийн гэрчилгээг аваагүй, энэ талаар аймгийн ХХААГ-аас тодруулсан боловч хариу ирүүлээгүй, аймгийн Мал эмнэлгийн газарт мал амьтдын бүртгэл хийгдээгүй байна.

3.1.3. Төрийн аудитын байгууллагаас 2023 онд гүйцэтгэсэн гүйцэтгэлийн аудитаар өгсөн шийдвэрийг бүрэн хэрэгжүүлж ажилласан байна.

3.2. ОНХС-ийн хөрөнгөөр хэрэгжүүлсэн төсөл, арга хэмжээний хэрэгжилтийн тайланд дүн шинжилгээ хийж, цаашид авах арга хэмжээ, бодлогыг тодорхойлж ажиллахгүй байна.

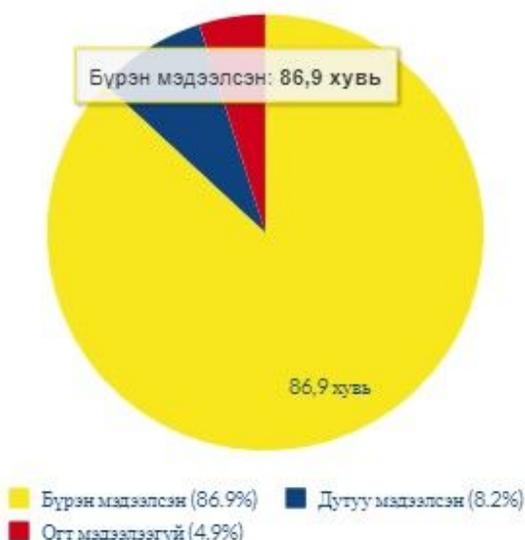
3.2.1. Сумдын Засаг дарга, ЗДТГ-ын дарга нар сумын ОНХС-ийн хөрөнгөөр 2023 онд санхүүжүүлсэн төсөл, арга хэмжээний хэрэгжилтийн тайланг албан бичгээр гаргаж ирүүлээгүй байгаа нь журмыг зөрчсөн байна.

3.2.2. Аймаг, сумын ОНХС-ийн хөрөнгөөр тайлант онд бүрэн хэрэгжсэн төсөл, арга хэмжээний 1,7 хувийг нягтлан бодох бүртгэлд тусгаагүй байна.

3.2.3. Удирдлагын мэдээллийн системд мэдээллийг үнэн зөв, бүрэн оруулаагүйгээс иргэд, олон нийт мэдээллийг тухай бүрд авч чадахгүй байна.

3.2.4. Шилэн дансны нэгдсэн цахим хуудсанд аймаг, сумын ОНХС-ийн мэдээллийг байршуулаагүй зөрчил бүрэн арилаагүй байна.

Баянхонгор аймгийн хэмжээнд 25,252.2 сая төгрөгийн 591 төсөл, арга хэмжээнэий талаарх мэдээллийг УМС-д оруулахаас дараах байдалтай байна.

АУДИТААР ИЛЭРСЭН АЛДАА, ЗӨРЧИЛ:

АУДИТААР НИЙТ 5,747.1 САЯ ТӨГРӨГИЙН 75 ЗӨРЧИЛ ИЛРҮҮЛЖ, 201.3 САЯ ТӨГРӨГИЙН ЗӨРЧИЛД ТӨЛБӨРИЙН АКТ ТОГТООЖ, 5,200.8 САЯ ТӨГРӨГИЙН ЗӨРЧИЛД ЗӨРЧИЛ ИГ АРИЛГУУЛАХ АЛБАН ШААРДЛАГА ӨГЧ, 345.0 САЯ ТӨГРӨГИЙН ЗӨРЧИЛД ЗӨРЧИЛ ИГ ДАВТАН ГАРГАХГҮЙ БАЙХАД АНХААРЧ АЖИЛЛАХ ТАЛААР ЗӨВЛӨМЖ ӨГЧ, ХАРИУЦЛАГА ТООЦОХ 2 АЛБАН ШААРДЛАГЫГ ХОЛБОГДОХ АЛБАН ТУШААЛТНУУДАД ХҮРГҮҮЛЭВ.

АУДИТЫН ДҮГНЭЛТ:

1. ОНХНС-аас Баянхонгор аймгийн ОНХС-д 15,405.3 сая төгрөгийн санхүүжилт олгохоор батлагдсанаас 15,192.5 сая төгрөгийн санхүүжилт олгож, санхүүжилтийг баталсан хуваарийн дагуу шилжүүлээгүй байна.
2. Аймаг, сумдын ОНХС-ийн хөрөнгийг олон жижиг төсөл, арга хэмжээнд зарцуулахаар баталж, санхүүжүүлж байгаа нь үр дүн багатай, урсгал зардлын шинжтэй байна.
3. Баянхонгор сумын ОНХС-ийн хөрөнгөөр хийгдэх төсөл, арга хэмжээг Төсвийн тухай хууль, барилгын төсөв зохиох дүрмийг зөрчиж төлөвлөсөн байна.
4. Аймаг, сумын ИТХ-ын дэргэдэх хороод, аймгийн ЗДТГ-ын холбогдох хэлтсээс ОНХС-ийн хөрөнгийн зарцуулалт, тайлагналд хяналт тавиагүй, техникийн тодорхойлолтыг мэргэжлийн байгууллагаар хянуулаагүйгээс сангийн хөрөнгийг зориулалт бусаар зарцуулах, санхүүжилтийг аваад ажлыг гүйцэтгэхгүй байх, ажлыг дутуу буюу чанаргүй гүйцэтгэх, хийхгүй орхигдуулах зэрэг зөрчил давтан гарсаар байна.
5. Орон нутгийн хөрөнгө оруулалтын санхүүжилтээр төсөл, арга хэмжээг хэрэгжүүлэхээр шалгарсан гүйцэтгэгчтэй байгуулах гэрээнд ажлыг хүлээлгэн өгөх хугацаа, санхүүжүүлэх хуваарь, хугацаандаа гүйцэтгээгүй тохиолдолд тооцох алданги, хариуцлагын талаар тодорхой заагаагүй байна.
6. Аймаг, сумын төрийн сан ОНХС-ийн гүйлгээг хийхдээ Сангийн сайдын 2021 оны 86 дугаар тушаалын дагуу хяналт тавиагүйгээс ОНХС-ийн Удирдлагын мэдээллийн системд мэдээллийг хангалтгүй оруулж байна.
7. Аймаг, сумдын ЗДТГ-ууд ОНХС-ийн хөрөнгөөр хэрэгжүүлсэн төсөл, арга хэмжээний хэрэгжилтийн тайланд дүн шинжилгээ хийх, цаашид авах арга хэмжээ, бодлогыг тодорхойлж, аймгийн хэмжээнд мөрдөх нэгдсэн арга зүйг боловсруулж ажиллаагүй байна.
8. Аймаг, сумын ОНХС-ийн хөрөнгөөр малын үүлдэр угсааг сайжруулах арга хэмжээний хүрээнд худалдан авсан мал амьтдын гарал үүсэлд хяналт тавих асуудал аймгийн Мал эмнэлгийн газар, ХХААГ-ын аль нь хариуцах нь тодорхойгүйгээс аймгийн хэмжээнд хаягдсан бөгөөд хүнсний аюулгүй байдалд эрсдэл дагуулж, малын халдварт өвчин тархаж, төсөвт нэмэлт зардал гаргаж байна.
9. ТБОНӨХБАҮХАТХ-ийг зөрчин худалдан авах ажиллагааг зохион байгуулсан, иргэдийн санал аваагүй төсөл, арга хэмжээ баталсан, захиалагчийн хяналтыг хэрэгжүүлээгүй, Шилэн дансны нэгдсэн цахим хуудаст мэдээллийг бүрэн оруулаагүй зөрчлүүдэд өмнөх аудитаар зөвлөмжийг өгсөн байхад хэрэгжүүлж ажиллаагүйгээс зөрчлүүд давтагдан гарсаар байна.
10. Аймаг, сумын ОНХС-ийн хөрөнгөөр бий болсон 344.0 сая төгрөгийн 10 хөрөнгийг нягтлан бодох бүртгэлд тусгаагүй, сангийн хөрөнгөөр бий болсон 286.6 сая төгрөгийн 7 нэр төрлийн хөрөнгийг ашиглаагүй байна.

АУДИТЫН ЗӨВЛӨМЖ:

АЙМГИЙН ИТХ-Д ТОЛИЛУУЛАХ НЬ:

- Аймаг, сумын ОНХС-ийн хөрөнгийг олон жижиг төсөл, арга хэмжээнд зарцуулахаар баталж, санхүүжүүлж байгаа нь бусад бодлогын шинж чанартай хөрөнгө оруулалтын тайлант оны санхүүжилтийг багасгаж, төсвийн үр ашиг буурахал нөлөөлж байна.
- Аймаг, сумын ОНХС-ийн хөрөнгөөр хэрэгжиж буй хөрөнгө оруулалт, хөтөлбөр, төсөл, арга хэмжээний хэрэгжилтэд хяналт тавих чиг үүргийг бүрэн хэрэгжүүлэх.

1. АЙМГИЙН ЗАСАГ ДАРГА Д.МӨНХСАЙХАН ТАНАА

- Аймагийн ОНХС-аар хэрэгжүүлж байгаа төсөл, арга хэмжээний худалдан авах ажиллагааны сонгон шалгаруулалтыг холбогдох хуулийн дагуу зохион байгуулах, гарч буй зөрчлийг таслан зогсоох, зарим төсөл, арга хэмжээний тендер сонгон шалгаруулалтын үнэлгээний хорооны гишүүдэд хариуцлага тооцож ажиллах.

2. АЙМГИЙН ЗДТГ-ЫН ХБТХОХ-ИЙН ДАРГА Т.ХИШИГБААТАРТ

- Аймагийн ОНХС-аас эрх шилжүүлсэн болон сумдын ОНХС-ийн хөрөнгөөр хэрэгжүүлсэн тусгай мэргэжил шаардсан төсөл, арга хэмжээний захиалагчийн хяналтыг болон техникийн тодорхойлолтыг аймагийн холбогдох мэргэжлийн агентлагаар хийлгэх.
- Сумдын ОНХС-ийн хөрөнгөөр хэрэгжүүлсэн төсөл, арга хэмжээний хэрэгжилтийн тайланд "Орон нутгийн хөгжлийн сангийн үйл ажиллагааны журам"-ын 9.3, 9.9-т заасны дагуу дүн шинжилгээ хийж ажиллах.
- Аймаг, сумын ОНХС-ийн хөрөнгөөр бэлтгэж байгаа эцэг малын гарал үүсэл, түүнд тавих хяналтын ажлыг зохион байгуулж, нэгдсэн бодлогоор хангаж ажиллах.

3. АЙМГИЙН ЗДТГ-ЫН СТСХ-ИЙН ДАРГА С.БАЙГАЛМААД

- Шилэн дансны хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.3.9, 6.4.8 дахь заалт "Шилэн дансны цахим хуудаст тавих мэдээллийн агуулга, нийтлэг стандартыг тогтоох журам"-ын 3.1.7, 3.1.15 дахь заалтыг хэрэгжүүлэх арга зүйгээр аймаг, сумын ОНХС хариуцсан мэргэжилтнүүдийг хангаж, Шилэн дансны нэгдсэн цахим хуудаст мэдээллийг үнэн зөв, бүрэн мэдээлж байх асуудалд хяналт тавьж ажиллах.

4. БӨМБӨГӨР, БАЯН-ОВОО СУМДЫН ЗАСАГ ДАРГА НАРТ

- Орон нутгийн хөрөнгө оруулалтын санхүүжилтээр төсөл, арга хэмжээг хэрэгжүүлэхээр шалгарсан гүйцэтгэгчтэй байгуулах гэрээнд ажлыг хүлээлгэн өгөх хугацаа, санхүүжүүлэх хуваарь, хугацаандаа гүйцэтгээгүй тохиолдолд тооцох алданги, хариуцлагын талаар тодорхой тусгах.

5. БУУЦАГААН СУМЫН ЗАСАГ ДАРГА Д.ЛХАГВАДОРЖ ТАНАА

- Сумын ОНХС-аар хэрэгжүүлж байгаа төсөл, арга хэмжээний худалдан авах ажиллагааны сонгон шалгаруулалтыг холбогдох хуулийн дагуу зохион байгуулах, гарч буй зөрчлийг таслан зогсоох.

6. АЙМГИЙН МАЛ ЭМНЭЛЭГ, ХХААГ-ЫН ДАРГА НАРТ

- Аймаг, сумын ОНХС-ийн хөрөнгөөр бэлтгэж байгаа сайн үүлдрийн эцэг малын гарал, үүсэл, түүнд тавих хяналтыг холбогдох хууль, журамд заасны дагуу хэрэгжүүлж, мэдээллийн санг бий болгож ажиллах.